

KULTURA V TOZDIH

Nuja našega življenja

Počasi se osveščamo – Pri vseh tozdih komisije za kulturo ali vsak referent v sindikalni organizaciji

Iz leta v leto smo bolj priprani, da bomo za boljše samoupravljanje v kulturi in za intenzivnejše kulturno življenje največ storili, če se bomo za to področje dela dobro organizirali v obeh osnovnih celicah naše socialistične družbe, to je v tozdih in krajevnih skupnostih.

Do ustanovitve samoupravnih interesnih skupnosti za kulturo je bilo družbeno angažiranje usmerjeno v napredek kulturnih društev in poklicnih kulturnih hiš, mnogo manj pa v to, kaj o kulturi mislijo delavci in občani. Šele z ustanovitvijo kulturnih skupnosti pred šestimi oziroma štirimi leti smo za-

čeli govoriti, da smo vsi kulturni soustvarjalci in ne samo tisti, ki delujejo v kulturnih društvih in poklicnih kulturnih organizacijah. To si razlagamo tako, da bi morali imeti delavci in občani tak vpliv na izbor in kvaliteto kulturnih dogodkov amaterskih in poklicnih kulturnih ustvarjalcev, da bi bilo mogoče govoriti o skupni odgovornosti za neuspele kulturne dogodke in o skupni za uspele.

Ta obojestranski vpliv in skupna odgovornost naj bi se uresničevala v občinski samoupravni interesni skupnosti za kulturo, toda ker se vprašanja kulture pojavljajo vsak trenutek in povsod kjer živimo in

delamo, moramo ustanovljati več manjših organov, ki nam bodo za konkretne dogovore dostopni – vsak trenutek in povsod. Ti organi so komisije za kulturo v tozdih in KS.

Praksa je pokazala, da poteka ustanavljanje komisij v KS drugače kot v tozdih. V tozdih jih ustanovljajo pri sindikalnih organizacijah, v KS pa pri svetih KS. Kaj je bolje in kaj je bolj prav?

Brez kulture ne bi bili ljudje, torej je kultura pomembna sestavina našega življenja in dela v naših osnovnih družbenih celicah. V njih naj družbenopolitične organizacije predstavljajo politično silo, ki bo zagotovila, da bosta ti dve celici, tozdi in KS, skrbeli za kulturo tako kot skrbita za druge vsakdanje naloge. Zato morata tudi za kulturo ustanoviti komisiji in sicer v tozdih pri delavskem svetu, v KS pa pri svetu KS. Telesa za kulturo pa naj imajo tudi družbenopolitične organizacije, da bi se lažje borile za zaostalimi koncepti reševanja kulturnih vprašanj. Kultura mora namreč postati spoznana nuja našega življenja tako kot je to postala npr. razširjena proizvodnja.

Osvetčanje in spoznavanje te nuje pa se počasi uresničuje. To je proces. Nekje bodo prišli do dobrih kulturnih komisij prej, drugje kasneje. Po mnenju občinske Zveze kulturnih organizacij, ki se s to problematiko ukvarja že nekaj let, se je v sedanjih fazi v tozdih potrebno boriti za naslednje rešitve:

– V tozdih, kjer je najvišji organ samoupravljanja zbor delavcev (majhni tozdi), naj ima sindikalna organizacija referenta za kulturo.

– V vseh tistih tozdih, kjer je najvišji samoupravni organ delavski svet, naj imajo sindikalne organizacije komisije za kulturo, pri vodstvu tozda pa naj nekdo poleg svojega rednega dela odgovarja še za kulturo. Takšen neprofesionalni referent za kulturo naj ima tudi funkcijo tajnika sindikalne komisije za kulturo.

– Vse velike organizacije združenega dela naj imajo komisijo za kulturo pri delavskem svetu, v vodstvu takšne organizacije pa naj deluje profesionalni referent za kulturno življenje delavcev.

STANE KOMAN

PRI TRŽNICI SE ŠE ZATIKA – Vse kaže, da bo bežigradska tržnica, v podzemlju pred Plavo laguno, kmalu nared. Na gradbišču je živahno, seveda pa ne gre brez zapeljajev. Gre predvsem za bodoče uporabnike, organizacije združenega dela, ki sami financirajo opremo prodajnih prostorov: opremo so prepoznali. Februarja je predviden tehnični pregled objekta, do takrat pa bo verjetno znan tudi datum uradne otvoritve nove bežigradske tržnice.

LJUBLJANA – MESTO HEROJ

1580 dni pod okupacijo, 1170 dni za bodočo žico

V spomin na te dogodke gradimo Pot spominov in tovarištva – Za Bežigradom slabo podpisujemo samoupravni sporazum

Nobeno koncentracijsko taborišče v II. svetovni vojni ni bilo tako ograjeno in utrjeno kot Ljubljana, slovensko glavno mesto. Bodeča žica, obrambni bunkerji in mitralješka gnezda so bila namreč tako številna zato, ker se okupator ni bal samo tega, da bi kdo ušel iz taborišča, temveč tudi tega, da ne bi organizatorji upora in borci za osvoboditev sami prišli v taborišče.

Italijanski okupator je zasedel Ljubljano 11. aprila 1941 leta. Na ukaz generala Orlandea je 19. februarja 1942 leta več tisoč vojakov in delavcev začelo okrog Ljubljane zabijati kole in mednje razpletati bodečo žico. Ponekde je bila razpredena tudi do 8 m na široko. Potem so ob njej zgradili 69 dobro utrjenih obrambnih bunkerjev s strelnimi linami za mitraljeze. Na cestah, ki so vodile v Ljubljano, so zgradili takimi menovane bloke in zapornice. Da so opravili to 32 km dolgo zaporno linijo okrog svobodoljubne Ljubljane so porabili 1.890.000 zidakov in krovcev, 1.500 ton cementa, 50 ton apna, 10 ton železa, 1.100 kubičnih metrov lesa 151 ton bodeče žice, 60.000 kolov, 1.000 drogov za električno napeljavno, eno tona bakrene žice in še mnogo drugega. Delali so 568.000 ur. Okupator nam je pustil natančne podatke o svojem delu, žal pa mi najbrže nimamo natančnih podatkov, koliko naših življenj je ta čudna ograja zahtevala. Eno pa vemo zagotovo. Okupator svojega cilja – zatreti osvobodilno gibanje znotraj ograje – ni dosegel.

Toda svet se ni pomiril. Misel, da ne bo nikoli več vojne, je hitro splahnela. Ko je Ljubljana proslavljala 13. obletnico osvoboditve je močno izpostavila svojo medvojno usodo, ki je bila edinstvena. Ta posebnost je bila – mesto kot koncentracijsko taborišče, v katerem pa niso vladali okupatorji temveč

Osvobodilna fronta. Od tedaj dalje se plete misel, kakšen naj bi bil spomenik, ki bi obeležil organizacijsko sposobnost in revolucionarnost Ljubljane v II. svetovni vojni. Od tedaj dalje so zrasli tam, kjer so med bodečo žico stali bunkerji, beli spomeniki – kamni. Od tedaj naprej se vsako leto v dneh osvoboditve vije množični Pohod po poteh partizanske Ljubljane.

In pred petimi leti je ideja dozorela. Predvojni dogodki v Ljubljani, ki zaslužijo pozornost sedanjih in bodočih rodov, naj se spominsko obeležijo z gradnjo Poti spominov in

tovarištva, ki naj teče tam, kjer je med vojno tekla bodeča žica. PST naj bo taka, da bo simbolizirala zmago nad bodočo žico, nad okupatorji. PST naj bo cvetoč, zelen prstan okrog Ljubljane, tak da bo ljub vsem, od najmlajših do najstarejših občanov.

Zdaj je čas, da ta prstan zgradimo. Seveda je za gradnjo potreben tudi denar.

Slišati je, da Bežigradčani slabo podpisujemo samoupravni sporazum o gradnji PST. Ne bi bilo prav, če bi prišli na »slab glas« pri takšni zadevi. Tudi prek naše občine je tekla bodeča žica in prav letos je v planu del gradnje PST v naši občini, od BS-3, mimo Gramozne jame do pokopališča na Žalah.

STANE KOMAN

ZVEZA SOCIALISTIČNE MLADINE

Evidentiranje se je začelo

Na celodnevni seji predsedstva občinske konference Zveze socialistične mladine Bežigrad so obravnavali program idejnopolitičnega izobraževanja za osnovne organizacije ZSMS, pogovorili so se o pripravah na seminar za vodstva osnovnih organizacij ZSMS in odprli postopek evidentiranja za vse organe ZSMS na vseh nivojih. Postopek evidentiranja se je začel 20. januarja in traja do 31. marca 1978.

Propozicije za evidentiranje so naslednje: pravico evidentiranja imajo člani, osnovne organizacije in organi ZSMS na vseh nivojih, društva in druge organizacije. Pri evidentiranju kandidatov je potrebno upoštevati zlasti aktivnost kandidatov, sposobnost kandidatov za opravljanje dolžnosti, ki jih funkcija zajema, moralno neoporečnost kandidatov, in druge kriterije, ki jih zajema dogovor o kadrovske politiki v ZSMS. Računati je treba na zastopanost žensk in zastopanost vseh delov mladine, zlasti mladih delavcev.

Postopek evidentiranja mora pomeniti najširšo družbenopolitično aktivnost mladih v vseh sredinah, kjer mladi živijo, delajo ali se zadržujejo zaradi posebnih interesov. K delu je treba pristopiti z vso odgovornostjo. Postopki morajo biti demokratični in javni.

Do 31. marca morajo biti oblikovane liste kandidatov za vse funkcije na vseh nivojih. Za vsakega kandidata je treba izpolniti dve popisnici, od katerih eno obdrži predlagatelj, drugo pa je treba poslati na občinsko konferenco ZSMS Bežigrad, Staničeva 41. Na občinski konferenci ZSMS zbirajo vse popisnice za občinsko konferenco in višje nivoje.

R. S.

Sindikati vedno v akciji

Samoupravni splošni akti so usklajeni, zdaj se bo videlo, če so v ozdih zadeli vsebino zakona o združenem delu

Občinski sindikati ocenjujejo da je »kvantitativna« naloga usklajevanja samoupravnih splošnih aktov z določili zakona o združenem delu dokaj dobro opravljena. Kvaliteto teh aktov pa bodo nedvomno pokazala prva izplačila osebnih dohodkov v naslednjem mesecu, saj se bo videlo ali so OZD resnično zadele vsebino uveljavljanja zakona o združenem delu. Tu je objektivno dejstvo, ki gre na roko krepitvi in samostojnemu delovanju sindikatov, odločanje o razporejanju dohodka na zboru delavcev.

Komisiji za samoupravljanje in družbenoekonomske odnose pri predsedstvu občinskega sveta Zveze sindikatov bosta vsako pobudo delavcev v združenem delu še posebej obravnavali. Sprejeti dokumenti ne pomenijo vsega, saj se ve, da so bili v nekaterih ozdih sprejeti v zadnjemu trenutku v strahu pred minimalnimi osebnimi dohodki. Zato so bežigradske sindikati zavzeli stališče, da bo uveljavljanje dohodkovnih odnosov še vedno prisotno in da bomo rabili še pol leta za

oceno skladnosti samoupravnih odločitev z duhom in zahtevami zakona o združenem delu.

Devetmesečna analiza gospodarjenja v občini je kazala dokaj ugodne rezultate, saj je le pet odzov poslovalo na meji rentabilnosti; nekaj več jih je bilo, ki niso imele sredstev za akumulacijo. Sedanja predvidevanja pa kažejo, da bo nekaj tozdvov imelo zaključni račun z izgubo. Dosedanje analize in razprave o uresničevanju politike ekonomske stabilizacije kažejo na to, da je padanje reproductivne sposobnosti ozdov posledica nesorazmerne povečanja porabe. Sindikati bodo skupaj z občinskim izvršnim svetom v teh tozdih takoj analizirali stanje.

Občni zbori sindikalnih organizacij so bili opravljeni odgovorno, saj je zelo malo osnovnih organizacij, ki svojih statutarnih obveznosti niso opravile v roku. Aktualne naloge sindikatov v zvezi z volitvami so vezane na rokovnik plana za volitve 1978.

Trenutno se vsi sindikalni

delavci močno trudijo za opravljanje dogovorjenih političnih akcij. S svojim neposrednim delovanjem v procesu odločanja in s celotno dejavnostjo sindikati prevzemajo del odgovornosti za razredni značaj odločitev in za njihovo uresničevanje. Krepitev delavske razredne avtentičnosti in avtonomnosti in aktivno angažiranje pri razvijanju sistema socialističnega samoupravljanja, je za vse sindikalne aktiviste v zadnjem času najbolj naporno obdobje opravljanja nalog.

DANA BESEDNJAK

ZVEZA REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN

Za dan borca srečanje v Sloveniji

Tudi za letošnji dan borca, 4. julija se bodo rezervni vojaški starešine Jugoslavije sestali na tradicionalnem srečanju v Bratislavi in enotnost. Gostiteljica je letos SR Slovenija. Po vrsti bo to že osmo srečanje, letos bo drugič v Sloveniji.

Organizacija je poverjena Zvezi rezervnih vojaških starešin Slovenije. Že novembra lani so začeli s temeljitimi pripravami. Ustanovili so širši in ožji pripravljani odbor, enake od-

bore so ustanovili tudi po regijah in občinah. Predsednik pripravljalnega odbora za ljubljansko regijo je Viki Ramovč, sekretar obč. odbora ZRVS Bežigrad.

Predvideno je, da bo prišlo v Slovenijo okrog 1500 rezervnih vojaških starešin iz drugih republik in pokrajin. Ljubljanska regija bo sprejela okrog 300 udeležencev. Občina Bežigrad bo sprejela okrog 45 udeležencev srečanja. Ker je določeno,

da pridejo v Ljubljano gostje iz Bosne in Hercegovine, so Bežigradčani izrazili željo, da bi dobili v goste udeležence iz Trebinja in okolice, ker je Bežigrad pobraten s to hercegovsko občino.

Izdelan je tudi že okvirni program srečanja za vso Slovenijo. Gostje bodo prišli v nedeljo 2. julija. Ta dan je namenjen seznanjanju z občino – gostiteljico. Drugi dan bodo prika-

zali aktivnost organizacije ZRVS in izmenjali izkušnje, na dan borca 4. julija pa bo skupna oz. osrednja proslava, verjetno v Suhi krajini.

Skrb za dobro počutje gostov je dolžnost vseh družbenopolitičnih organizacij v občini in občinske skupščine, ne pa le organizacije ZRVS zato so potrebne temeljite priprave na vseh ravneh.

S. JAVOR

Kdaj nas bo izučilo?

Za Bežigradom se stanje v cestnem prometu ne izboljšuje, lahko celo rečemo, da je iz leta v leto slabše. V prometu je vedno več vozil in drugih udeležencev v prometu, prometne površine pa se bistveno ne povečujejo. Vse to vpliva na stanje kakršnega imamo v tem trenutku. Ob prometnih konicah se nabirajo dolge kolone vozil, križišča niso dovolj propustna, tako da voznikom dostikrat popuste živci. S tem se nevarnost na cestah še povečuje.

Najslabši pogoji so vsekakor na Titovi cesti, še posebno na Črnučah in na Zasavski cesti v Šentjakobu. Tu je promet najbolj gost, na Titovi cesti pa je tudi veliko pešcev, ki preko slabo označenih prehodov, velikokrat pa tudi mimo njih, hitijo po vsakodnevnih opravkih. In prav pešci so najbolj izpostavljeni udeleženci v prometu. Na to kažejo tudi podatki in poročila postaje milice za Bežigradom. Lani je bilo na področju naše občine 937 prometnih nezgod, v katerih se je smrtno ponesrečilo 20 ljudi, od tega kar 15 pešcev, hujo jih je bilo poškodovanih 120 (od tega 58 pešcev), od 300 lažje poškodovanih pa je bilo 68 pešcev.

Največ prometnih nesreč se je zgodilo prav na najbolj obremenjenih cestah in ulicah v času prometnih konic in ob spremembi voznih razmer zaradi slabega vremena. Ob vseh podatkih je najmanj razveseljivo, da se je udeležba šolskih otrok v prometnih nesrečah povečala kar za 43,7% glede na leto poprej.

Ob tem se lahko vprašamo ali je prometna vzgoja v šolah sploh še primerna današnjemu času, ali šole posvetijo dovolj pozornosti prometni vzgoji svojih učencev, ali so prometne poti do šol dovolj označene, ali je dovolj miličniškega nadzora in v kakšni meri vplivajo starši na obnašanje otrok v prometu. Verjetno bi dobili na večino zastavljenih vprašanj negativen odgovor.

D.R.